

HRVATSKA NARODNA BANKA

50. luma

Izdanje: 9. srpnja 2012. (potpis: Boris Vujčić), datum puštanja u optjecaj: 25. rujna 2017.

Izdanje: 7. ožujka 2002. (potpis: Željko Rohatinski), datum puštanja u optjecaj: 25. studenoga 2002.

Veličina: 134 x 67 mm

Osnovna boja: Plava

Osnovni motiv na licu: Portret Ivana Gundulića (1589. - 1638.)

IVAN GUNDULIĆ

Ivan Gundulić rođen je u Dubrovniku 1589. Obnašao je različite upravne i sudske dužnosti institucija Dubrovačke Republike, a bio je i knez Konavala. Gundulić je već za života postao klasikom hrvatske književnosti. U svom najvažnijem djelu, viteško-junačkom epu Osman Gundulić je u 20 pjevanja opisao nasilni dolazak na vlast sultana Osmana II., poraz turske vojske 1621. kod Hoćima u Poljskoj, pobunu janjičara i ubojstvo Osmana u Carigradu. Nije sačuvan originalni rukopis, već prijepisi, od kojih je onaj Nikole Ohmučevića iz 1654. najstariji. Nedostaju mu 14. i 15. pjevanje. Osman je jedno od rijetkih djela starije hrvatske književnosti koje je prevedeno na latinski, talijanski, poljski i češki jezik. Gundulić je autor religiozne poeme u tri "plača" Suze sina razmetnoga iz 1622., remek-djela stilskog umijeća u hrvatskoj književnosti 17. stoljeća. Svoju najpoznatiju dramu, tradicionalnu pastoralu Dubravka, koja se počinje izvoditi 1628., obogatio je dodatnim, u prvom redu političkim smislovima i značenjima, polazeći od utopističkih renesansnih i postrenesansnih koncepcija o idealnoj državi.

Osnovni motiv na naličju: Starogradska jezgra Dubrovnika, pročelje Kneževa dvora

DUBROVNIK

Grad Dubrovnik nastaje i razvija se iz novoutemeljenog naselja Ragusium, koji su početkom 7. stoljeća podigli žitelji razorenog Epidaura (Cavtata). Od srednjovjekovne komune, 1358. prerasta u slavnu Dubrovačku Republiku. Iznimnim diplomatskim vještinama Dubrovačka republika uspjela se održati sve do 1808. Ta aristokratska republika posredovanjem u trgovini, pomorstvom, brodogradnjom, vađenjem soli, brojnim obrtima te novčarstvom osiguravala si je prihode među najvišima u Europi. Njezin novac, koji je bio iznimno cijenjen, kovao se čak 500 godina u vlastitoj kovnici. Temeljnu ideju njezine neovisnosti najbolje izražava geslo na ulazu u tvrđu Lovrijenac: Sloboda se ne prodaje ni za sve zlato. U svrhu obrane 400 godina građene su zidine duge gotovo dva kilometra i zaštićene kulama. Kako bi se grad zaštitio od zaraznih bolesti, grade se lazareti i uvodi karantena za brodove i putnike. Gradska jezgra Dubrovnika nalazi se od 1979. na UNESCO-ovu popisu svjetske kulturne baštine.

KNEŽEV DVOR

Knežev dvor gotička je palača s renesansnim i baroknim rekonstrukcijama koja se u izvorima spominje već u 13. stoljeću. U doba Dubrovačke Republike bio je upravno i administrativno sjedište u kojemu je stolovao knez za svoga jednomjesečnog mandata. U njemu su bile dvorane Velikog vijeća, Malog vijeća, Vijeća umoljenih odnosno Senata, notarski uredi i pisarnice, sudnica, zatvori, oružana, skladišta i stan u kojemu je živio knez. Nad ulazom i danas stoji natpis na latinskom, koji poručuje: "Zaboravite privatne, bavite se državnim poslovima", kao podsjetnik da političke i privatne interese, kao i etičke norme, valja podrediti dobrobiti Dubrovačke Republike. Danas je Knežev dvor jedan od najreprezentativnijih spomenika profane arhitekture u Hrvatskoj.

© HRVATSKA NARODNA BANKA